

ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΔΕΙΞΗΣ

Ένας πρακτικός οδηγός
Philip Rostant, Δικαστής Εργατικών
Διαφορών,
Δικαστήρια Εργατικών Διαφορών Αγγλίας και
Ουαλίας

Η Προέλευση της Οδηγίας

Υπόθεση 109/88, Danfoss
[1989] ΔΕΚ 3199

Υπόθεση C-127/92 Enderby
[1983] ΔΕΚ I-5535

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 97/80*

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τα εθνικά δικαστικά τους συστήματα, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε, όταν ένα πρόσωπο κρίνει ότι θίγεται από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και παρουσιάζει, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, πραγματικά περιστατικά από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, να επιβάλλεται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

* Ήδη αναδιατύπωση Οδηγίας 2006/54

Τεστ Δύο Σταδίων

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τα εθνικά δικαστικά τους συστήματα, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε, (1) **όταν ένα πρόσωπο κρίνει ότι θίγεται** από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και **παρουσιάζει**, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, πραγματικά περιστατικά από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, να επιβάλλεται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Τεστ Δύο Σταδίων

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τα εθνικά δικαστικά τους συστήματα, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε, (1) **όταν ένα πρόσωπο κρίνει ότι θίγεται** από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και παρουσιάζει, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, **πραγματικά περιστατικά από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης**, να επιβάλλεται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Τεστ Δύο Σταδίων

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τα εθνικά δικαστικά τους συστήματα, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε, (1) **όταν ένα πρόσωπο κρίνει ότι θίγεται** από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και παρουσιάζει, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, **πραγματικά περιστατικά από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης**, (2) **να επιβάλλεται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης**.

Ο Ρόλος του Δικαστηρίου

Ο ρόλος του εθνικού δικαστηρίου είναι να ελέγξει

«εάν συντρέχουν τα επικαλούμενα γεγονότα κατά του εργοδότη και να αξιολογήσει την επάρκεια των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζει ο εργοδότης για να αποδείξει τους ισχυρισμούς του ότι δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης»

(παράγραφος 33, υπόθεση **Firma Feryn NV.** (C-54/07))

Το Μέτρο Σύγκρισης

Πραγματικό ή υποθετικό μέτρο σύγκρισης

Οι όροι της σύγκρισης πρέπει να είναι όμοιοι, δηλ. ο ενάγων πρέπει να συγκριθεί με πρόσωπο που τελεί υπό τις ίδιες συνθήκες, ή συνθήκες που δεν διαφέρουν ουσιωδώς από τις συνθήκες του ενάγοντα.

(**MacDonald κατά του Γενικού Εισαγγελέα της Σκωτίας [2003]** IRLR 512)

Άμεση Διάκριση Πρώτο Στάδιο (1)

Να διαπιστωθούν τα πραγματικά
περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά
περιλαμβάνουν:

Τα γεγονότα που έχουν κεντρική σημασία
για την αγωγή.

Γενικό υπόβαθρο και ενδείξεις
(circumstantial evidence).

Σχετικά στατιστικά στοιχεία.

Πρώτο Στάδιο (2)

Εξαγωγή κατάλληλων συμπερασμάτων από
τα πραγματικά περιστατικά.

Συμπεράσματα

Τι συμπεράσματα μπορούν να συναχθούν
από αποδεικτικά στοιχεία που εκ πρώτης
όψεως ή άμεσα δεν εισάγουν διακρίσεις;

Υπόβαθρο

«Το εάν ευθύνονται οι φυλετικοί παράγοντες σε κάποιον σημαντικό βαθμό, προκύπτει σε γενικές γραμμές μόνο από τις συνθήκες και το προηγούμενο ιστορικό, και όχι από την ίδια την πράξη που συνιστά διάκριση»

(Sedley LJ στην υπόθεση **Ανγα κατά του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.**)

Ο ενάγων πρέπει να αποδείξει:

*«γεγονότα από τα οποία **τεκμαίρεται** η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης»*

Πρώτο Στάδιο (3)

Θεμελιώνει ο ενάγων κάτι περισσότερο από ένα διαφορετικό εργασιακό καθεστώς, διαφορετική μεταχείριση ή δυσμενή μεταχείριση;

*«Γεγονότα που απλώς αποδεικνύουν ένα διαφορετικό εργασιακό καθεστώς ή διαφορετική μεταχείριση υποδηλώνουν μόνο την **πιθανότητα** διάκρισης»*

(Mummary LJ στην υπόθεση **Madarrassy**)

Το βάρος της απόδειξης έχει μεταφερθεί στον εργοδότη;

Δηλαδή: Απέδειξε ο ενάγων με βάση τα πραγματικά περιστατικά και τα κατάλληλα συμπεράσματα,

«γεγονότα από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης;»

Όχι; Η αγωγή απορρίπτεται.

Ναι; Ακολουθεί.

Δεύτερο Στάδιο

Ο εργοδότης παρέχει πειστικές εξηγήσεις που **δεν εισάγουν διακρίσεις οποιασδήποτε μορφής;**

Ναι; Η αγωγή απορρίπτεται.

Όχι; Η αγωγή γίνεται δεκτή.

Έμμεση Διάκριση (1)

Πρώτο Στάδιο

Θεμελιώνει καταρχήν η ενάγουσα την ύπαρξη μιας ρύθμισης, ενός κριτηρίου ή μιας πρακτικής που θέτει τις γυναίκες σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση και της προξενεί ζημία;

Ναι; Ακολουθεί το Δεύτερο Στάδιο.

Όχι; Η αγωγή απορρίπτεται.

Έμμεση Διάκριση (2)

Δεύτερο Στάδιο

Ο εργοδότης παρέχει πειστικές εξηγήσεις που αποκρούουν την συνδρομή οποιουδήποτε από τα στοιχεία της αγωγής;

Ναι; Η αγωγή απορρίπτεται.

Όχι; Αιτιολογία

Έμμεση Διάκριση (3)

Αιτιολογία

Ο εργοδότης είναι σε θέση να δικαιολογήσει τη ρύθμιση, το κριτήριο ή την πρακτική;

Όχι; Η αγωγή γίνεται δεκτή.

Ναι; Η αγωγή απορρίπτεται.

Στατιστικά Στοιχεία

Η απαίτηση να αποδειχθεί ότι
«μια σημαντικά μεγαλύτερη αναλογία των
εκπροσώπων του ενός φύλου»
επηρεάζονται από μία διάταξη

Συνδυάζεται με την

ΟΔΗΓΙΑ 2002/73/ΕΚ

*«μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο
ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση
τους εκπροσώπους του ενός φύλου σε σύγκριση
με τους εκπροσώπους του άλλου φύλου»*

Kelly και Meister

Όταν η λειτουργία των δικονομικών κανόνων
θέτουν σε κίνδυνο την επίτευξη των
στόχων της οδηγίας (97/80) εναπόκειται
στο εθνικό δικαστήριο

*«να λάβει κάθε κατάλληλο μέτρο για να
εξασφαλίσει ότι δεν θα συμβεί κάτι τέτοιο».*

Αποδοχή C-81/12

«Τα άρθρα 2§2 και 10§1 της Οδηγίας του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ της 27^{ης} Νοεμβρίου 2000, που θεσπίζουν το γενικό πλαίσιο της ίσης μεταχείρισης στην εργασία και την απασχόληση, **πρέπει να ερμηνεύονται** κατά τρόπο που... *τυχόν ομοφυλοφοβικές δηλώσεις από άτομα στενά συνδεδεμένα με τον εργοδότη...* μπορούν να συνιστούν «γεγονότα από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη... διάκρισης».